

Womhaj Bóh!

Czísło 29.
15. oktobra.

Lětnik 1.
1891.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihciziscežerni w Budyshinje a so tam dostacž sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

21. njedzela po swj. Trojizy.

Jan. 4, 47: A někajki kralowški běsche, teho byn ležesche khory w Kapernaumje. Jako tón blyshesche, so Jesuś se Židowsteje pschischol bě do Galilejskeje, džesche wón k njemu a proschesche jeho, so by dele pschischol a wustrowik jeho byna.

To bě prawje czežki fchizit, kajkiž je měl tónle kralowy fastojnik. Na jeho byna bě czežka khorosč pschischla, duž bě so jemu tón hólz dyrbjal hieč lehnyč. Lědy pak bě jeho nan sčto wo tym sašlyšchal, so bě Jesuś k nim do Kapernauma pschischol, duž so hnydom sebra a wscho stroschtny k Jesuśej poda. Do njeho ma wón tu wěru, so budže mój wón jeho bynej pomhacž. Tajkale wěra pak bě sa njeho něsčto hódna. Něsčto hódna dyrbi byč tež sa tebje wscha wěra, kajkuž mašch šam we wutrobje. Wo šebje tehdy dyrbi či wona něsčto hódna byč, hdyž nusa na tebje dže, abo hdyž ju hižo mašch. Tajkele czašy wschal kóždemu rad do domu pschińdu. Sčtóz nima wěru, tón budže w nusy wschón polny njeměra. Tajkile cžlowjel pócžnje šebi potom wschudžom do wschěch rózłow hanjecž, hacž jemu njemóhl tón abo tamón wupomhacž, hacž so hacle na wschěm pošledku na to njedohlada, hdyž byle te durje, wo kotrež móhl so dóněč kłapacž, to rěka: pola Boha wo jeho durje. Takle nětke cžlowjel pócžnje Boha prošecž. Ale wón chyzł mēcž tehdy najradšeho, so dyrbjal jemu Bóh duzy pschińč pomhacž. Hdyž so jemu pak Bóh šhwilu s pomozu dli, potom so tajkemu cžlowjekej pócžnje stysčacž, duž so pócžnje na Boha hóršciz a na njeho šwaricž.

Alle hdyž ma cžlowjel wěru, kajkuž je měl tamón kralowški, tón šebi duzy wě prawe durje namafacž: wón so k naschemu sbóžnikej nastaji. Takle budža jemu na jene dobo te dny, hdyž bě na njeho cžerpjenje pschischlo, prawje rjane žohnowane dny. Tajki cžlowjel tehdy šhoni: „Ja mam tu lěkarja, kiž móže na mni šame džimy cžinicž. Spochi mi wón dobre lěkarštwu dawa, nihdy ženje pak sa nje jěd. S pomozu drje druhdy njekhwata, — ale bjes njeje bje wscheje mje nihdy ženje njewostaji.“

Mašch wěru, ale je či, kaž by so Bohu njechało, tebi duzy se wscheje nusy wupomhacž, tehdy smějesch hižo na tym duschne směrowanje a woschewjenje, hdyž šebi s šhwilemi džesch něsčto s Božeho šłowa wuczitacž, abo hdyž so dónđesch k njemu modlicž. Takle móžesch so, hdyž by měl wutrobu wobčeženu a tyschenu, šašo s nowa šběhnyč, a budžesch na to tak šylny, so budžesch mój w tajkimle spytowanju wobstacž.

S Boha tajkile troscht je měl něhdy Šiob we wschěm šwojim wulkim hubjenštwje, dokelž mějesche do Boha wěru, a to tajku, so s njej niz nihdy njekhablasche. Na tajkele waschnje bu wón we wutrobje šylny, so so jemu niz kuša njechasche pošluchacž na tón hubjeny troscht, kajkiž chyzchu jemu jeho pschecželjo dawacž, tež niz na bjesbóžnu radu, kajkuž chyzsche jemu šama jeho žona dacž. Šiob njeje měl se šwojej wěru hanibu. Tónle kralowški pak tež niz, a sčtóz je šchescžijan, a sčtóz ma wěru, tón s njej niz kuša haniby njesměje. Hdyž pola Boha rěka: „Nětke bu tu czaš, tebi pomhacž“, tehdy so na jene dobo s njebješ pomoz na tebje pócžnje kaž s rěkami lecž.

Dobreho pschecžela mēcž, je wjele hódno, to rěka:

tajkeho, kiž cze w nufy nihdy njecha wopuszczic. Wërjazy fcheščijan pať je (schtož tole nastupa) spochi derje fastarany. Dofelž ma wón wëru, teho dla wë febi wón tež pucz k najlëpšchemu pscheczëlej duzy namafacz: tajki pscheczël pať je sa tebe twój Bóh a twój sbožnik.

Ach, wopruij dzał! Bóh je cze wjedł tať rjenje
 U jeho fłónczko je czi stajnje fwëcziko.
 Wopuszczik njej' wón tebe ženje,
 Czi wëcznje je saß' nowe sbožo fšhadžalo.

Ach, wopruij dzał! Tež sa to praj dzał jemu,
 So je cze domapntať s rudženjom.
 Wón ženje myšle s nami nima k fštemu,
 Nè, wón naß je wšchëm czehnje k febi dom.

(Wšchëdny Boži Kšlëb.)

Roždžëlene pucze.

Bo nëmškim Jana Bjedricha.

II. staw.

Mało njedželow bë so po tutym wječorje minyło. Žnë bëchu sbožownje dom fhowane; tam a fem bë hižo s brožnjow zypiczkow klepotanje fšyščecz, s kotrymž so nowe žnjowe žohnowanje přeni raš pschepnta — duž jedyn džen Ernst Brendel blëdy a nastróženy do Reichartez doma pschibëža. Pschiindže se frudnej pomjesczu: mišctr Waktar, wobšedžer lipoweho młyna, muž w wyschich lëtach a kšëtro toľsty, bë so po fwojej žoninej fšmjerczi do picža dať. Njepijesche drje tať, so by sa wopikza pľaczicž durbjať, ale bë pschi fšylnym mužu tola pntnyčž, hdyž bë raš schleńczku wjazž k febi wšať, hačž bë jemu dobre. Potom so czerwjenesche jeho počne woblicžo a jeho dyh jachlesche móžnje. Tajki bë džen pschipočdnju tež k Ernstej do młyna pschischol a bë so fšnył, hačž bë s hłubokim sdychnjenjom panył. Nastróžany Ernst bë wo pomoz wołať a jako bë s wotrocžkom wulkeho czežkeho muža sbožownje do komorki pschinješł, je wotrocžk hnydom do města jëčž durbjať po lëfarja. Tón pať mišctr pschepntawšchi je mëniz, so je hiščcže žiwjenje w nim, ale nóz njebudže pschëtracz. Boža ruczka bë jeho fajala.

Štuboko hnuczi stejachu Reichartez wokoło Ernsta, kiž se sföržbu wobšamnu: Nèť ja tež njëšmëm dlëje w Rodezach wostacz. Sdyž mam fšnano hiščcže kšwilu jako grat-wodžer tu wostacz, dha dostanje tola mišctrowy pschichodny fšyn młyn, kiž je wšchaf jeno na jeho fšmjercž cžakať. U tón njewojnje žaneho pomoznika a hdy by koho wšať, dha ja njebych pola njeho wostať. Wón wšchaf njemóže mje trjebacz, pschetož ja njeczijnju bobu, hdyž čže ludži šjebacz. Duž durbiny so džëlicž!

Marczin Reichart bë hłuboko hnuty cžicho pschipošłuchať, a jeno napošledku prajit: „Knježe, njekhodž do fšuda s twojim wotrocžkom, pschetož pschëd tobu žadyn živy prawy njeje.“ Nèť da Ernstej ruku a džëschë: „Šaj, mój fšyno, hdyž je Boža wola, dha njemóžemy nicžo pscheczimo njej cžinicž. Šel pať budže mi, pschetož ty fšy mi luby a s tobu woteudže jenicžka dušcha, wo kotrejž wëmy, so čže s nami temu Knjesej fšluzicž. Tež našchemu duchownemu budže wulka bolosčž, hdyž njedželu tvojju schëru fšutnju a twoje nutrne woblicžo wjazž femičach njewidži.“

Reichartez macž pať setrje febi woczji s módrým schörzuchom a sföržesche: „Ach, Ernsto, mi wšchaf budže, jako by fšyn wote mje schol. Pschiindž jeno hiščcže prawje husto k nam, so cze tola hiščcže kšwilu mamy, hdyž so potom džëlicž durbimy, ach, fšmy so hižo wot jich wjazž džëlicž durbjeli.“

Wilhelm bë mjelczžo pódla stejať. Pohlada na pscheczëla a pošłucha na jeho powjedanje, bješ tym so so jemu pomaku fšyly po lizomaj ronjachu, jako Ernst wot blisťeho džëlenja rëčesche. Sdyž pať čžyšche so tón do wopuszczëneho młyna k mrejazemu mišctrej podacz, jemu wokoło schije panywšchi a njekëžbujo na jeho bëku młynišku fšutnju wołašche: „Ach, mój bratsje, hdyž durbimoj so tež rošžohnowacz, njeje wërno, wostanjemoj febi tola dobraj.“

Duž so fšyly tež s Ernstowych woczow ronjachu a wón bješ fłowczka do fwojeho młyna bëžesche, kotryž durbjesche tať rucže wopuszczicž.

Lëfar bë pramo mël: mišctr Waktar njepšchëtra nóz. U jako rano fšmjertne swony psches doť klincžachu, bë Reichartezom, jako by so jich cžichemu sbožu k rowu fšwoniko. Wontach pať pschëd

młynom hladasčtej Ernstowej módrej woczji so praschejo k njebješam: „Dyrbi so nëť bëdženje sapoczëčž wo sbože“, wo kotrymž so jemu džijesche? a jako fšyšchesche jeho styšfniwa dušcha fłowo: „Čžlowjeka wutroba wumyšli febi pucz, ale tón Knjes wjedže fšam jeho kšód“. U bë jemu, jako by luba njeboczicžka macž se fšmjertneho kšža jemu hiščcže s nowa pschiwolať: „Wostaň fšwërnny a šadžerž so prawje, pschetož tajkim so napošledť derje poudže.“ Čžeho dla, o cžeho dla rëfa tam: napošledť? Šaj, ty wboha wutroba, praschej so jeno! Wotmolwjenje je tebi stary luby pscheczël tam horkach w burštej kšëži pschi rëžy dať, tehdy w bolowej kšłódnizy: „Dyrbimy psches wjele frudoby šanicž do Božeho kraleštw“. — Ach, horda wutroba młodeho młynšeho je tať počna tyščenja!

Pobryebny džen pschiindže. Přiedy hižo bë mišctr Waktarjowy pschirodny fšyn, knjes Trümpelmann, pschischol, bë młyn se wšchëm, schtož k njemu fšyšchesche, febi wobhladať a nicžo njepotajit, kať čžyšche dale hospodarštw wobštaracz. U tať so sa Ernsta wšcha nadžija fšuki, hiščcže dlëje w lubej wšy pola pscheczëlow wostacz. Pomaku džëschë po pchryebje do młyna, hdyž bëchu so psch-wodžerjo k pošwaczënju šejšli. W frudnyh myšlach šedžesche w fwojej komorzy, hačž knjes Trümpelmann jeho k febi kasa, so by jemu šdžëlit, so čže wón, nëčžišchi młynowy wobšedžer, młyn na někotre měšazy jemu domëricž. Dofelž pať jemu hiščcže doščž šnaty njeje, čže čžlowjeka, na kotrehož móže so spušczëčž, sa nahladowarja pošłacz, doniž fšam njepšchiindže.

Hižo pschi tutych fłowach, kotrejž jemu wulke njedomërienje pscheradžichu, bë lohko so hnëwazemu młodženzej krej do woblicža stupala a bë jemu czežko, fšwoju horkosčž na so džeržëčž. Nèťko pať wołašche frótko: „Njedžiwajczë so, knjes Trümpelmanno, hdyž so mi bješ teho domëricž njemóžëčže, so byščcže mi wajchtarja njestajili, njecham febi fšwoje dobre mjeno wohanibicž dacž. Přošchu, so byščcže mi na mësčže cžahnyčž dali.“ — „Tež derje“, džëschë šymnje knjes Trümpelmann, „šaj wšchaf wjele lëpje, hačž bëch wobšamnuť“. U potom wupšlaczi dotalnemu młynšemu jeho mšdu a puščczi jeho bješ fłowa, so to wobžaruje.

Ernst Brendel móžesche hicž, hdyžkuli čžyšche. Daloki fšwët ležesche pschëd nim wotewrjeny, hdyž móžesche fšwoje sbože pntacz. Ach, njebë tať počny nadžije, kaž bë febi to přiedy myšlit. U wšchelake kšłódkli so pošłachu w rjaných wobrašach, kotrejž bë febi pschëdšajit.

K Reichartezom cžehnjëschë jeho wutroba. Tam čžyšche hiščcže pošledni wječor s lubymi pscheczëlemi so roščëčžëčž a potom rano: won do schërofeho dalofeho fšwëta. Ale bëchu frudne wječorne hodžiny. Roždëmu kaž czežke brëmjo na wutrobje ležesche. Ernst a Wilhelm pať hiščcže doľho wo fšwojim pscheczëlstwje sa žyke žiwjenje rëčžesčtaj a wo šašowidženju po wjele lëtach.

Našajtra pať wopusčëzi jich dom žohnowany wot stareho Reicharta a wot macžerje hiščcže s jëdžu a s picžom wobštarany a se wšy hiščcže wot lubeho Wilhelma pschewodžany, wot jenicžteho w žykej wšy, kiž džël bjerjesche na jeho wošudu. Derje, so taj dwaj njewidžesčtaj, kaž hrosne wješële na schłodže so w wjele woczčach fwëczëschë, kotrejž jeju tať frudnje hromadže cžahnyčž widžichu, a lëpje hiščcže, so njëšyšchesčtej, schtož Glasarjež Khorla sa nimaj wołašche. Šaj hólžy so wješëlachy, so fromneju jedyn přëčž cžehnjëschë a druhi nëť fšam wošta, a hólžy so njerudžichu, wšchaf čžyšche Ernst pscheczimo nim pschëzo něščto wošëbnišchi byčž. — Horkach na horje, hdyž so Wilhelm a Ernst rošžohnowasčtaj, tam fšyšchesche stara lipa hiščcže wšchelake fšwërne a dobre fłowa a Wilhelm stejesche doľho a hladasche sa móžnje krocžazym Ernstom a styšnu fšwojej ruzy a cžicho so hibasčtej jeho hubje, jako by so modlitwa k njebješam šëhala, a jako pschi lëšnej kromje so puczowať hiščcže raš wobrocžiwšchi s kšobutom poštroni, rjeknu cžicho s ruku fšwajo: „Na šašowidženje“.

„Na šašowidženje!“ ach, kať lohko so to wupraji a kať wjele so pschi tym nadžije a kať mało so druhdy dopjelni! Ale nadžija je młodosčžine pramo — duž so nadžijtaj, pscheczëlať, na šašowidženje! Ale hdy? fšnano haťle tam horkach, hdyž stej šëšťke wješële a šëšťka frudoba nimo?! (Pštraczowanje.)

Martha.

Powuczaze powjedanicžko w hibanjach našeho cžaba wot Š. Š.

1.

W džëšnišchim fwëczë widžimy wšchudžom, so wot delka horje so cžyščëža, kšždy čže přeni byčž a hdy by to tať dale schło, by bóršy žyly fšwët powrocženy byť. Šłupny by najradšcho mudreho do schule wšať, wotrocžk čže fšwojemu knjesej roššawowacz a šëni

chże plodny, kotrež je šebi džekawy nadželať, wužiwać. Bóh pať hlupych pšes jich njerofom schtrafuje a jeho šwětny porjad nje-
spokojni wołarjo rošlamacz njebudža; prjedy njebudže měr w kraju,
doniž lud rošomneho smyšlenja kudeje žony šapšchimnył njeje,
kotrež žiwjenje šo tudy wopišuje.

„Kóždy cžłowjeť a kóžda wěz dyrbi na šwojim městnje być“,
je Marthha pšezgo prajka. Wona jako wudowa je šwojimi tšjomi
džeczi w cžichej wjezy bydeleše a šebi sprawnje pšes žiwjenje
pomhaše. Maľu kžežiu se šahrodku měješe sa tunje pjenješy wot
hrabje wotnajatu a jejne bohastwo bē jeje rukow džeko.

Ale kedžbuje, ta žona žaneje šawiscze njeměješe, hdyž hra-
binski hród abo bohaczišeho žonu w zyrkwi wohlada. „Bóh je
kóždemu jeho městno pšhipofasať a budže šebi rachnowanje žadacz
wot domerjeneho punta“, šebi Marthha myšleše. „Hdy bych kaž
hrabja knjezič abo kaž schoľta šo kóždy džen wot ludži nadbēho-
macz dacž dyrbjala a moje džeczi pod woczomaj mēcz njemóhka,
dha šo s nimi mēnič nočžyła“, džeshe t šušodžinje, kotraž bēše
druhdy njespokojna.

Šejny muž bēše na bitwišcju pola Signy padnył. Hdyž
wojať do domu pšhińdže, šo drje klyła s jejneho wócžka šwēczeše,
ale wona šebi prajeshe: „Mój šbóžny Hendrich bē na šwojim pra-
wym městnje, wón je sa kraľa a wóžny kraj wumrjeť; w zyrkwi
móža moje džeczi na kamjentnej tasli cžitacz, šo šu debreho a
šwērneho nana mēte. Šeli Boža hnadna wola, jeho tež w tamnym
žiwjenju šašo wohladam; jeno to bych šebi žadała, šo bychu hólzaj
a hólza něšto wjetšči byli, prjedy hacž wumru.“

Marthha bēše pobožna žona, wona bēše w šwojej młodosczi
pola duchowneho škuzika a Bože šłowo pola njeje na pucz pad-
nyło njebē, ale je w wutrobje hajeshe. W maľny khamorcžku
pšči scženje bēchu špěwarške a biblija jejneje njebo maczerje a jejny
katechismus, kotryž bēše pšezgo w cžeszi mēla. Šodla ležeshe
šmijertne wopišmo jejneho muža. Duchowneho předomanje: „Pšched
Bohom šu wšitžy runi“ bēše wona jako kšesčijanka prawje
šrosymika a nježadashce po kuble šwojeho bližšeho. Wona bēše
lilija na polu — ale tajka, kiž pilnje dželashe.

Marthha njebēše tajka škwelka, kotraž woczī pobožnje wobrocžo
a na druhich ludži šmilnosč cžaka. Nē, ta žona by prjedy hłoda
wumrjeť móhla, prjedy hacž by po proščenju kłodžika: džeko bēše
jejna podpjera, modlitwa jejny trošcht a jeje džeczi jejna radošč;
kóždy škuž Bohu na šwojim městnje!

To drje je wulkich knjesow a knjenjom na šwēcze došč, kiž
maja šo lēpje; hdyž reła: „Wutroba, ššto žadaš šebi?“ — ale
ja šo prasham: Še ššto w wutrobje šbožownišči, hacž Marthha?
Tam teži: mērne šwědomnje, špokojenje s tym, šštož šmy a mamy,
to je najlěpšči poklad, kotryž móhli šamo kralojo kłodemu muzej
šawidžecz. Bohatych ludži móžesč kłodych cžinicž, niž pať wšit-
kich kłodych bohatch; duž njech je kóždy špokojom s městnom, wot
Boha jemu pšhipofasany.

Druhdy tež šawidžazy prajachu: Ša chžył wjedžecz, kať ta žona
tať derje pšhińdže. Marthha wšitko w prawym cžaku cžinjeshe,
kóžda wěz měješe šwoje městno. Kžeža bēše cžista, wotnowe
šchlenžy žyke, džeczi derje smyte a ššesane a w pšhistojnej ale
jednorej drašče. Wona bēše šebi šama pšat napšhadla, kšalza
s pšchedženom šapšacžika a barbjerjej něšto maľo pomhala, šo by
jej pšat darmo wobarbiť. Hdyž bēše Marthha na pšokanju, tam
džeko do předka džeshe a huba šo mjenje hibashe hacž ruzy.
Mhdko šo lutowashe; žadyn kufť šo nješasy a njerostorha.
Tež s šopaczom wjedžeshe dželacz. Šštož wona šyjeshe a ša-
džeshe, rucže a džimnje roščeshe. Hdyž cžošnik t biczu wušbēhny,
bēše tež Marthha t dželanju hotowa na prawym městnje. Młode
hólzny se špodžiwanjom na nju hladachu a nashonjene hospošy šo
ju wo radu prashachu: wona bē pšezgo pyšana, džeko jej nje-
pobrachowashe.

W šymje, hdyž rapať po buršich dworach šaha a liščki hłób
žiwja, dyrbjeshe tež nascha wudowa šady šamjeršnyjnych wotnow
špdacz, ale njebēše bjes džela, a ššto tam cžinjeshe, chžu tebi
pošdžičo powjedacz.

W nalēcžu, lēcžu a nashymje bēše Marthha wjele wonkach na
nohomaj. „Boži šeleny šwět šo šmēma tať derje nam, kaž hrabi
a ptaczki šwoje kšerlushe šaspěwaju sa kłodych a bohatch“, t šwo-
jim džeczom rēcšeshe.

Hdyž Marthha něhdže won džeshe, měješe forb na ruzy;
ale wón njebē wozžety, šo móhť kóždy widžecz, ššto je w nim.
Hdyž kufť drjewa, kufť wuhla abo pjerko, kšecz abo lapku namafa,
wščo do forba poľoži, šo teho njehańbujo, dokelž wjedžeshe, šo

móže to wšitko derje trjebacz. Kóžda wěz dyrbi šwoje městno
mēcz. To tež džeczi po nej cžinjachu a kotrež bēše prawje wjele
nasbēraťo, kšwalbu dosta. Š drjewom, kotrež šebi nasbēra, tepjeshe
a šštož w lēcžu njetrjebashe, šebi sa šymški cžas kšowashe. Rošče,
hdyž mějeshe kšwile, s wulkim kamjenjom roščlepomashe a s nimi
šwój kufť pola hnojeshe, na kotrymž mějeshe len. Kóžde po ľeta
hadrlump po nasbērane lapki pšhińdže, a dyrbjeshe jara hubjenje
być, hdyž pšči tym nowy šchórzuch abo kšapa njewotpadže.

Hdyž hušazu kšyžu namafa, ju do cžopkeho popjeľa tyknu,
šo by tam štwjerdnyła a potom ju s nožom hładku šškrabashe;
s nej móžachu hólzny w šchuli pišacz, pšchetož Marthha njerady
pjenješy wudawashe. „Hdyž kóždy džen maľe pjerko šbēhjesch“,
t šwojej džowzy praji, „masch dorosčžena rjany hłomat“. Šaj
hólzaj dyrbjeshtaj tať wjele woľny nasbēracž, šo móžeshe jimaj
sa šymški cžas ruľazny šchrykowacz.

Šlajče, lubi ludžo, kať šebi maľy šłaby ptaczť šwoje hnešdo
twari; s njespróžniwej pilnosčju šłomicžki, wlošy, móch a pjerka
hromadžī a cžopke bydelečžo šam sa šo a sa šwoje młode natwari.

Wjele šterje móže cžłowjeť to dokonjeť, dokelž je jemu Bóh
rošom a pošnacze dať. Šštož Marthha, jako wopuščžena wudowa,
dokonjeshe, budžeczē tež wy cžinicž móž.

Pšezgo šo praji: muž je šlyny a wjetšchu mšdu doštawa, ale
ššto dyrbi kšuda žona šapoczecz? Wy ľeni, žona w maľny wězach
hiščezje junkróž tať wjele widži, kaž muž a šebi wščo lēpje wob-
hladuje. Š pjenješka bywa toľer! hospodarjenje je wumještwo
žonow. Pēna džekawa žana móže, hdyž je nusa, hubjeneho muža
ležiwicz; ale najlěpšči dželaczē wróczō dže, hdyž jeho žona nicžo
hódna njeje; pšes to tať wjele nusy a hubjenšwa do šwěta
pšhińdže, šo tať wjele žonow šwoje džeczi hubjenje wotčehnje, šo
pola nich nicžo na prawym městnje njeje a šo žony je šwarjenjom
a šchczekotanjom mužow do forczny honja. Še tola došč tajlich
žonow, kiž tať wjele šchicz a šchrykowacz njemóža, šo móhke šwoje
wězny w porjedže šdžeržecz. Hdyž žona s mužom njeđželu po polach
wokoľo kłodži a šebi šwoje plody w šahrodže wobhladujetať, potom
šebi myšlu: to je mudra, pēna a pobožna žona; wona rošumi,
šwojemu mandželšemu žiwjenje polóžecz.

Došč wo tym, my hiščezje hotowi nješmy s Marthhu a
jejnym korbow. Ma boku ma šerp. Šopšimny, wšelake šele a
trawy, kotrež pšči puczach a plotach roščezja, šbi domoj do
hródže wosmje; ale na žym polu ju ženje hiščezje ništo wohladať
njeje. „Šprawnosč traje najdlēje“, to prajidmo wona hižo šahe
šwoje džeczi nawuczī.

Možyžny, žworn a jehlu mějeshe štajnje pšči šebi, pšchetož
maľa šškoda je bóršy šajita; je maľa džerka w šchrympje, bóršy
žyła pjata won hlada.

Kóždu lapku wona šwēru kšowashe, kaž krawž, šo by tež
barba t barbje šo hodžala a šo njeby šohcz šeleny, rukaw pať
módry byť. Wona tež wjedžeshe, ššto je pšhistojne a to pobrachuje
w naschim cžaku wjele bohatch ludžom, kiž drje šomot a židu
noscho, ale pšči tym šu šchachy masane.

Hdyž dwē žony wo wšy hromadžē rēcšeshej, šo hladashe,
hłowu šobu nuts tyknyč a šobu kšelacz, ale džeshe smērom šwój
pucz. Šly žonjazy jasyť kraj a ludži hromadžē šchczuwa. Wy
nješmēczē wščo wēricž, šštož ludžo rēcža; njewina husto hake
pošdže na šwětko pšhińdže; tať wuczšeshe džeczi. Hdyž bēše
šušod kšory abo nješbože, cžeko atd. w domje, tē Marthha t ruzy
a wachowashe šwēru w nožy, pomhashe, trošchtowashe a nješeshe
rady šobu žyfu šrudobu. Šusto šaraj na nju pohladny a pšči
šebi myšleshe: „Šta kšuda žona je wjetšcha pšched Bohom hacž
ja“. Šaj, kšalešwo Bože je wulke w njebjesach a na šemi a kóždy
cžłowjeť móže je natwaricz w šwojej wutrobje. Šadyn poklad
tuteho šwěta njeńdže pšes dobre šwědomnje a dobre
mjeno, a to móže šebi tež najkšudšči dobyč.

(Šokracžowanie.)

Wo šastojnštwje žyrkwinych štaršich w ewan- gelskej žyrkwi.

Ma oktobrowych njeđželach wotdžerža šo w žyľej Šruskej
ewangelškej krajnej žyrkwi nowonólby sa žyrkwine rady a sa
žyrkwine wošadne šastupnišwa. Šsu to jara wazne wólby, pšchetož
wazne šastojnštwō t natwarjenju ewangelškeje žyrkwje šo tym mužam
domēri, kiž šo wušwola. Še toľe šastojnštwō žyrkwinych štaršich
jara štare. Šižo japoschtolška žyrkej mějeshe šwojich štaršich,
kaž s wjele městow noweho šakonja šhonimy, na pšchlad 1. Šim.

5, 17. 1. Kor. 12, 28. 1. Pêtr. 5, 1—4. jap. skutki 20, 17—36. W naszym czaŝu paŝ je ŝo tuto ŝaŝtojniŝtwo ŝaŝo wobnowiŝo a a naŝch pruŝki woŝadny a ŝynodalny porjad wot lëta 1873 praji wo pŝchiŝluŝchnoŝczach zyrkwineje rady taŝ: „Zyrkwina rada ma pŝchiŝluŝchnoŝcz, hromadze ŝ fararjom po najlëpŝchim ŝamoženju ŝ natwarjenju wëry a bohabojaŝneho žiwjenja w woŝadze pomhacž.“ Maža po tajkim teŝ wuŝwoleni ŝtarŝchi pŝched woŝtarjom ŝlubicž, ŝo „čzedža tuteje jim domëreneje zyrkwineje ŝluŝby ŝtajnje je ŝwëdomliwej ŝwërnocžu a w pŝcheŝjenoŝcz i zyrkwiny mi wuŝtaje- njemi hladacž a ŝwëru na to këdžbowacž, ŝo ŝo wŝchitko prawje a ŝprawnje ŝtanje we woŝadze ŝ jeje lëpŝchemu.“ Kažny maža po tym zyrkwini ŝtarŝchi a ŝaŝtupjerjo bycz? Prënje žadanje je, ŝo ŝteja ŝ zylej wutrobu we wërye do naŝcheho ŝbožniŝa Jeŝom Khrysta, ŝa naŝ ŝichžowaneho a horjeŝtanjeného. Nima-li ŝtarŝchi tajkeje wëry, dha woŝadze nicžo pomhacž njemôže, pŝchetož njemôže ŝo žana žiwa woda žiwjenja wot njeho wuliwacž. A ŝ wëru dyrbi pola ŝtarŝcheho hromadze bycz luboŝcz, prawa ŝamaritŝka luboŝcz, kotraž njepraji: Šchto naŝtupa mje bližŝchi? Šzym ŝpoŝojom, hdyž jeno ŝwoju duŝchu wumozu, ale w kotrejž ŝo czuje: luboŝcz Khrystuŝowa naŝ ŝ temu pohnucci. (2. Kor. 5, 14). A ŝ wëru ma teŝ pŝchiŝcz prawa ŝwëdłowa khróbkocž. Šwëdłowo Khrystuŝowi dyrbja naŝchi ŝtarŝchi bycz, kiž ŝo niŝoho njebója, hacž jeno žiwého Boža ŝameho a po tym ŝlowje: Ja wëryu, teho dla rëczu ja, 2. Kor. 4, 13, mudracžtam a teŝ kôždemu hrëŝchniej wërnocž Božeho ŝłowa khróble praja. Hdyž jaŝo ŝchtwórcë hiŝchëje žadanje prawej mudrocžje po ŝakub. ŝlowje 3, 17: mudrocž paŝ ŝ wuŝola dele je najprjôdzy pôzëcžiwa, potom mërna, ŝprawna, da ŝebi prajicž, je poŝna ŝmilnoŝczë a dobrych plodow, teŝ njeje wótra, ani jebata, — njenujemy, dha mamy najwoŝebniŝche dobre pocžinki ŝtarŝchich, na kotrejž ma ŝo pŝchi wólbach hladacž.

Wŝchelakore ŝu nadawki zyrkwinych ŝtarŝchich. Nicžeho, pŝcheŝ cžož môže ŝo woŝadne ŝbože ŝpëchowacž, njëŝmëdža ŝo ŝminyč. Duchownym dyrbja ŝ bokej ŝtač w ŝtaranju ŝa duŝche, w wot- hladanju khdych a hubjnych, w wotczëhnjenju dčëcži. Wŝchitke te woŝebite ŝtutki ŝcheŝczjjanŝteje luboŝczë na polach ŝwonkowneho a ŝnutŝkowného miŝionŝtwa a Guŝtaw-Adolŝiŝeho towarŝtwa dyrbja ŝo zyrkwiny ŝtarŝchim pŝchede wŝchëmi druhimi ŝpodobacž a ŝo na jich ŝwërnju pomoz ŝpuŝchëcžë môž. Woŝebje teŝ roŝŝchërenje dobrych ŝpiŝow, knihow a nowinow je w naŝchim czaŝu, hdyž ŝo pŝcheŝ ŝe knihi telko ludžom ŝ jëdom ŝawdawa, jich ŝwjata pŝchi- ŝluŝchnoŝcz. Niz jenož, ŝo ŝami wot duchownych po najlëpŝchim wjedženju porucžane ŝpiŝy cžitaja, to ŝo po prawym ŝamo roŝym, ale ŝo je teŝ druhim porucžëja a ŝo ŝa to ŝtaraja, ŝo w zylej woŝadze niŝtón duŝa a wutrobu wofŝchewjazych knihow njeparuje. Še dale pŝchiŝluŝchnoŝcz zyrkwinych ŝtarŝchich, na to dčërcžë, ŝo ma woŝada ŝwoju njedželu w cžëcži a ju njewotŝwëcžuje ani pŝcheŝ dčëlanje ani pŝcheŝ hrëŝchne lóŝtŝtwo. Poŝlednje ŝo ŝ wjetŝcha pŝcheŝ mlody lud ŝtanje. Njecz je tón jich ŝwërnemu wobkëdžbo- wanju porucženy! Njecz woni duchownym pomhaja, ŝo katechiŝmu- ŝowe roŝrëcžëne ŝwëru wopytuja, ŝo njecz ŝami na ŝažoženyh towarŝtwach ŝa mlodyh hólžow a ŝa mlode holzy wobdžëla! Šo wŝchë ŝwonkowne naležnoŝczë, kaž ŝawjedowanje zyrkwineho ŝamoženja a ŝdčërenje a wobnowjenje zyrkwinych twarow zyrkwiny ŝtarŝchim woŝebje ŝluŝchëja, wë kôždy. Ale ŝtarŝchi njëŝmëdža ŝa to dčërcžë, ŝo ŝu ŝ temu powołani, wŝchëm wudawkam ŝa zyrkwinu potrejb- noŝcz napŝchëcžiwu ŝtupacž, kaž taŝ huŝto ŝo ŝtanje. Prawy zyrkwiny ŝtarŝchi pyta ŝwoju ŝamŝnu cžëcž w tym, ŝo zyrkej a wŝcho, ŝchtož w nej a na nej je, pŝchëzo w dobrym rjedže ŝo namaka; wón lutuje drje, hdyž je trjeba, ale njeje laŝomny, hdyž ŝebi Boža cžëcž a zyrkwine ŝbože wudawki žada. —

Žnë ŝu wulke, ale dčëlacžerjom je maŝo! duž proŝchëje teho Knjëŝa, ŝo by dčëlacžerjom pôŝlaŝ do ŝwojich žnjow! Šo pŝacž w naŝchim czaŝu teŝ zyrkwiny ŝtarŝchim; haj žnë ŝu wulke a môžnje ŝo hibaja ŝli duchojo a mozy cžëmnoŝczë. Na tym je wjele ležane, ŝo zyrkwini ŝtarŝchi ŝobu ŝtupja do bëdženja a ŝo ŝe ŝwojim ŝwëdčënjom a ŝe ŝwojim dčëlanjom napŝchëcžiwu ŝtaja kaž hacženja wŝchëm njëŝchëŝczjjanŝtim mozam, ŝo ŝu pŝcheŝ ŝwoje žyŝe ŝa- dčërenje twjerda ŝtaŝa, wokoło kotrejž ŝo lëpŝchi woŝadni ŝhroma- džuja. Duž njecz wŝchitzy, kiž na pŝchichodnyh njedželach ŝ wólbje pŝchiŝdu, jenož tajkim ŝwój hólŝ dawaja, wo kotrychž wjedža, ŝo je jim cžimicž wo cžaŝne a wëcžne ŝbože ŝwojich woŝadow!

Roŝhlad w naŝchim czaŝu.

Šo bëŝa ŝmjertniža kralowŝke tróny runje taŝ môžnje nad- bëhuje jaŝo kžëŝarjom: wobydlenja, ŝmy w nowiŝchim czaŝu hu- ŝczijŝo ŝhonili. Taŝ je nëŝk teŝ tón poŝleni wot tyh kralow, kotŝiž ŝu pomhali nëmŝke kžëžorŝtwo twaricž, kral Korla Württembergŝti, po krótkëj khorocžzi wumrjel. Šsobotu 10. oktobra ŝu jeha w Stuttgarcžë jara ŝwjatocžnje ŝ dčëlbracžom naŝcheho kžëžora a wjele nëmŝkich a ruŝkich wjetčow khowali. Dofelž wón žaneho ŝyna njemëjeŝche, je ŝo po ŝakonŝkich poŝtajeŝjach nëŝk jeha bratrowy ŝyn Wilhelm kral württembergŝcheho luda ŝcziniŝ, kotryž paŝ teŝ hiŝchëje žaneho ŝyna nima. Wot ŝtareho krala bë ŝo huŝczijŝo piŝalo, ŝo je ŝ katholickej wëre pŝcheŝtupik. Na tym paŝ žane ŝłowczto wërnø njeje, pŝchetož wón je na ŝwojim khorokožu ŝwjata wotkaŝanje po ewangelŝtim waŝchnju doŝtaŝ. Njecz wotpocžuje w mërye a njecz wëcžne ŝwëtko ŝo jemu ŝwëcži!

Nëmŝke kžëžorŝtwo je, kaž je ŝo nëŝk haŝle po doŝhej njewëŝto- ŝczë ŝjewiko, w naranŝchëj Afrizy ŝaŝo wjele wojaŝow ŝhabiko, kotŝiž čžyčhu ŝo pod wodženjom wuŝchta ŝ Zelewŝkeho na Wahehe-cžor- naŝow dacž, kiž jich pŝcheŝlapnuču a ŝtónžowacž. Šo je ŝrudna powjeŝcz, kotraž nam ŝ nowa poŝaŝuje, ŝo ŝ wóžnu a ŝ možu w Afrizy wjele dobycž njebudžemy, ale ŝo ŝu tam wojažny ŝ mje- cžom wëry a Božeho ŝłowa najnuŝniŝchi, t. r. miŝionarojo a pŝchi- pomjedarjo ewangeliona!

Prëŝidenta (pŝchedŝyda) pruŝkeje najwuŝchŝchëje zyrkwineje rady, tajny radčicžel dr. Barthausen, je ŝo po krótkich próŝninach ŝaŝo na ŝwoje dčëlo daŝ, a to njeje maŝe, pŝchetož ŝa generalnu ŝynodu, kotraž w tutej naŝymje bórny hromadu ŝtupi, dyrbja ŝo hiŝchëje wŝchelake wažne nacžijŝi a pŝchedkôžki pŝchihotowacž.

W naŝchëj provinzialnej zyrkwinej wuŝchnoŝczë, njenujžy w kra- lowŝkim konŝiŝtorŝtwje w Wróŝławju (Breŝlawje) ŝu ŝo wŝchelake pŝchemënjëja ŝtaŝe. Ša naŝ najbóle ŝajimawe je, ŝo je ŝo doŝalny konŝiŝtorialny radčicžel Tëctor ŝa drugeho generalneho ŝuperinten- denta ŝaŝkeje provinzy poŝtajik a ŝo ŝo doŝalny duchowny Šchubart w Wróŝławju ŝa nowého konŝiŝtorialneho radčicžëla pomjenowa. Bóh luby Knjëŝ žohnuj wobeju mužow w jeju nowych ŝamolwjenja poŝnyh ŝaŝtojniŝtwach!

Še Šhorjelža ŝo piŝche, ŝo je ŝo ŝaŝdženu pónđželu ŝamkar Auğust Wilhelm Klein ŝ Bórkhamora, kiž bë 23. junija t. l. tamnu wudowu Pöpolinŝkowu ŝe ŝekeru ŝabiŝ, wot pŝchibajneho ŝudniŝtwa ŝ ŝmjerczi ŝaŝudžik. „Šchtož cžłowuŝku krej pŝchëlije, teho krej dyrbi teŝ ŝaŝo pŝcheŝ cžłowjeka pŝchelata bycz: pŝchetož Bóh je teho cžlo- wjeka ŝ ŝwojej podomnoŝczë ŝtworik.“

W kaŝchëju. Žimna ŝmjercž je ŝo pŝched krótkim w Khocžë- buŝu ŝtaŝa. Tyŝchëŝki miŝchtr, kiž ma ŝwoje bydlo na tŝëlerni, ŝwoju dčëlaŝnju paŝ na kłóŝchtrŝkej haŝny, poda ŝo njedželu wjecžor, dofelž bë jemu pucž do bydla pŝchedaloki, do ŝwojeje dčëlaŝnje, ŝo by tam pŝchenozowaŝ. Dofelž žaneho drugeho kôža njemëjeŝche, ŝo kaž ŝo to pčëcža pola tyŝchëŝow huŝczijŝo ŝtawa, do hotowého kaŝchëža lehnu, kotryž bë prjedy ŝ truzënkami napjelniŝ a wuŝny. Šola paŝ njedyrbjeŝche ŝaŝo wozucžicž. Šlano jeha w kaŝchëju mormwego namaŝachu; Boža rucžka bë jeha w nozy ŝajala a jeha žiwjenju kónž ŝtajika.

21. njedžëla po ŝwj. Trojizy.

Njedžëla	Žana 4, 47—54.	Epheŝiŝtick 6, 10—17.
Pónđžëla	1 Samuela 24, 1—23.	Philemona 1, 1—25.
Wutora	= 26, 1—25.	1 Pëtra 1, 1—12.
Šrjeda	= 31, 1—13.	= 1, 13—25.
Šchtwórtk	2 = 1, 17—27.	= 2, 1—10.
Pjatk	= 5, 1—4. 17—25.	= 3, 1—14.
Šsobota	= 6, 1—23.	Psalm 130.

„Pomhaj Bóh“ je wot nëŝka niz jenož pola knjeŝow duchownych, ale teŝ **we wŝchëch pŝche- dawarňjach „Šerb. Nowin“** na wŝach a w Budyŝchinje doŝtač. **Na ŝchtwórcž lëta** pŝacž wón **40 np., jenotliwe cžijla ŝo po 4 np.** pŝchedawaju.